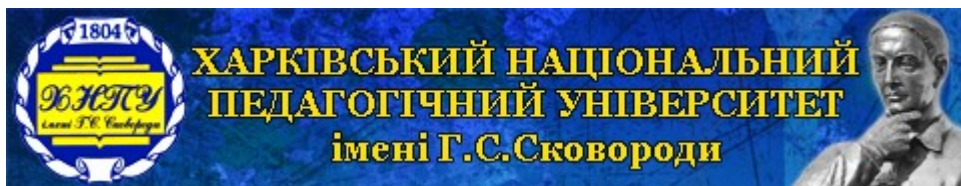


Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Криворізький державний педагогічний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка



**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСЛІДЖЕНЬ
У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
ПРИСВЯЧЕНОЇ 220-РІЧЧЮ ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТУ**

23 травня 2024 року

ХАРКІВ – 2024

Чернушенко А.В. ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОТИЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	139
Черняк Н.С., Бацман О.С. СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	142
Чечун І.В. ІНТЕГРАЦІЯ ТА РЕІНТЕГРАЦІЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В СОЦІУМ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	144
Чорна Д.Ю. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА З СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ АНІМАЦІЇ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	147
Чуб К.В. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	149
Шевченко І.М., Шеплякова І.О. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ФАХОВИХ КОЛЕДЖАХ.....	152
Шрамко Г.К., Костіна В.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ З БЕЗРОБІТНИМИ, ЩО ВТРАТИЛИ РОБОТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	156
Яцун Є.С., Шимко І.М. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ, ЯКІ ОПИНИЛИСЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ.....	162
Відомості про авторів.....	165

населення має здійснюватися за допомогою засобів, які дозволяють проблематизувати навчальний матеріал, що імітує функціонально-рольовий репертуар фахівця соціальної роботи.

Благодійні фонди сьогодні стають додатковою і дієвою силою у наданні соціальної допомоги, підтримки і захисту різних соціальних груп. В той же час благодійні фонди висувають в сьогоднішніх умовах особливі вимоги до особистості професіонала в галузі соціальної роботи. Для роботи в сфері благодійності необхідні соціально підготовлені кадри, які мають природні моральні якості, а також професійні вміння й навички. У зв'язку з цим очевидною є потреба у фахівцях, які здатні грамотно організувати роботу з маломобільним населенням в недержавних інституціях, перш за все, благодійних фондах.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови /Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь, ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
2. Наказ міністерства економіки Про затвердження форми звітності N 3-ПН «Інформація про попит на робочу силу (вакансії)» та Порядку її подання від 12.04.2022 р. № 827-22.
3. Танько Т.П. Теорія та практика музично-педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів у педагогічних університетах: автореф. дис. д. пед. наук . ХДПУ ім. Г.С. Сковороди. Х.,2004. 41 с.

Чернушенко А.В.

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*

ПРОГРАМА СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПРОФІЛАКТИКИ НАРКОТИЧНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

*Науковий керівник – докторка педагогічних наук, професорка, професорка
кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Харківського національного
педагогічного університету імені Г.С. Сковороди*

Н.Д. Кабусь

Останнім часом спостерігаються негативні тенденції збільшення випадків наркотичної залежності в Україні і світі, що створює загрозу життю і здоров'ю як окремої особистості, так і впливає на загальний рівень здоров'я нації. Лікарі зауважують, що в умовах війни, на жаль, такі хронічні захворювання, як алкоголізм та наркоманія, лише прогресують, що є реакцією на надмірні психічні навантаження [2]. Стрес під час війни, ПТСР можуть спровокувати посилення узалежненої поведінки – результати багатьох зарубіжних і

вітчизняних досліджень щодо ветеранів військових дій засвідчують, що в стані гострого ПТСР посилюється тенденція вживання психоактивних речовин як спроба забути жахи війни.

Метою нашого дослідження є обґрунтування комплексної програми соціально-педагогічної діяльності з профілактики наркотичної залежності старших підлітків у закладах освіти, з урахуванням міжнародно визнаних доказових профілактичних інтервенцій, а також розробка змісту дієвих заходів з метою попередження наркотичної залежності старших підлітків, забезпечення їх знаннями, навичками та стійкістю, що необхідні для прийняття обґрунтованих рішень і протистояння спокусам, адже вкрай важливо сформулювати чітке переконання щодо неприпустимості вживання наркотичних речовин в підлітковому віці, коли формуються життєві установки й переконання особистості, використовуючи весь потенціал закладів освіти, їх можливість долучати додаткових суб'єктів для підвищення якості соціально-виховної та просвітницько-профілактичної роботи.

Основними завданнями програми соціально-педагогічної діяльності з профілактики наркотичної залежності старших підлітків у закладах освіти як системи роботи педагогічного колективу закладу освіти із залученням зовнішніх суб'єктів на мотиваційно-ціннісному, когнітивно-розвивальному та діяльнісно-творчому етапах, є формування та розвиток у підлітків: 1) чіткої установки на здоровий спосіб життя на підґрунті розуміння здоров'я як вирішального чинника досягнення життєвого успіху; 2) підвищення рівня свідомості підлітків щодо наслідків та небезпек вживання психоактивних речовин, механізму формування залежності від них; 3) критичного мислення, навичок асертивної поведінки, здатності протидіяти тиску та відмовлятися від спокус; 4) стійкості до несприятливих соціально-психологічних факторів, навичок прийняття рішень, управління стресом, подолання тривоги, депресії без звернення до психоактивних речовин; 5) устремління в майбутнє, розвиток здатності до свідомого й відповідального життєвого самовизначення, усвідомлення значущих життєвих цілей та способів їх досягнення, що несумісне із залежністю від ПАР.

На мотиваційно-ціннісному етапі реалізації програми з метою формування у підлітків стійкої мотивації до збереження життя і здоров'я, системи ціннісних орієнтацій, що виключають вживання наркотичних речовин, доцільною є реалізація заходів: інтерактивної лекції «Увага – наркоманія! Не потрап у пастку залежності!», онлайн-вікторини «Міфи та реальність про ПАР», мотиваційних заходів «Слідуй за мріями, обирай життя!», «Неймовірний світ навкруги. Обирай захоплення до душі», інтерактивного заняття «Пастки залежностей – наслідки для людини та суспільства» та ін.

На когнітивно-розвивальному етапі, націленому на поглиблення знань учнів щодо впливу психотропних речовин на організм і головний мозок, способів подолання стресу, розвиток навичок асертивної поведінки та стійкого реагування на тиск однолітків, вмінь самоконтролю та вирішення соціальних проблем впроваджували такі заходи: лекцію з елементами тренінгу «Ментальне здоров'я, способи подолання стресу в умовах війни», тренінгове заняття

«Свобода чи залежність? Вибір за тобою!», тренінг розвитку асертивної поведінки «Я можу сказати «Ні!», пошукові дослідження «Трагедії життя відомих особистостей через залежність», «Основні фактори здоров'я та довголіття. Особливості збереження здоров'я в країнах з найбільшою кількістю довгожителів».

На діяльнісно-творчому етапі реалізації програми долучали підлітків до активної діяльності з популяризації здорового способу життя, ствердження цінності здоров'я як вирішального чинника досягнення життєвого успіху, що передбачало реалізацію тренінгових занять «Наше життя складається з кожного окремого дня. Спробуй зробити його продуктивним на шляху до мети», «Стратегії досягнення життєвого успіху», дискусії на тему «Безмежний потенціал людини. Неймовірні досягнення – це можливо. Потрібні воля і прагнення до мети», спільне створення й реалізацію програми заходів до тижня здоров'я «Піклуймося про здоров'я», організацію конкурсу соціальної реклами «Життя без залежності – море можливостей» та ін.

Реалізація означених заходів забезпечує цілісність роботи з профілактики залежності від психоактивних речовин і уможлиблює перехід від широкомасштабної інформаційної та мотивуючої компанії – через розвиток особистісних вмінь та навичок – до залучення підлітків та молоді до активної діяльності з популяризації здорового способу життя й ствердження цінностей та поведінки, вільної від залежності, що відображає перехід від прямого управління соціально-виховною й профілактичною роботою з підлітками – до самоуправління учнями власною діяльністю та розвитком [1] й сприяє досягненню мети – формуванню у старших підлітків стійкої системи цінностей і переконань щодо виключення можливості вживання ПАР, становленню активної життєвої позиції, установки на збереження здоров'я як вирішального чинника досягнення життєвого успіху.

Список використаних джерел:

1. Кабусь Н.Д. Стратегічні напрями здоров'язбереження в контексті реалізації завдань сталого суспільного розвитку. Сучасні здоров'язберувальні технології: колективна монографія / за ред. проф. Ю.Д. Бойчука. Харків: Оригінал, 2018. С. 188-194.
2. Хімічна залежність. Альянс громадського здоров'я. URL: <https://profihealth.org.ua/uk/lessons/214>